

**O`QUVCHILARNI DARSDAN TASHQARI MASHG`ULOTLAR
JARAYONIDA KASB-HUNARGA YO`LLASH ISHLARINI
TAKOMILLASHTIRISHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI.**

Ubaydullayev Solijon Qodirovich

Andijon davlat pedagogika instituti

Fizika va texnologik ta`lim kafedrası v.b dotsenti.

Odilova Umidaxon Alisher qizi,

To`ychiyeva Sanobar Erkinjon qizi

texnologik ta`lim yo`nalishi talabalari.

Annotatsiya Mazkur tezis o`quvchilarning darsdan tashqari mashg`ulotlari orqali kasb-hunarga yo`llash jarayonini takomillashtirishning nazariy va metodologik asoslarini o`rganishga bag`ishlangan. Tadqiqotning asosiy maqsadi – o`quvchilarning qiziqishlari, salohiyatlari va shaxsiy xususiyatlarini hisobga olgan holda, ularning kasb tanlovi jarayonida darsdan tashqari faoliyatlarning o`rnini aniqlash va samaradorligini oshirish usullarini ishlab chiqishdir. Tezisda pedagogik nazariyalar, psixologik yondashuvlar, innovatsion ta`lim texnologiyalari va interaktiv metodlar asosida kasb-hunar yo`nalishini shakllantirishning zamonaviy tendensiyalari tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari o`quvchilarning amaliy faoliyati orqali o`z salohiyatlarini aniqlash, qobiliyatlarini rivojlantirish va kasb tanlashga bo`lgan motivatsiyani oshirishda darsdan tashqari mashg`ulotlarning muhim rol o`ynashini ko`rsatadi.

**Kalit so`zlar:** Kasb-hunar yo`llash , darsdan tashqari mashg`ulotlar, nazariy-metodologik asoslar, pedagogika, innovatsion ta`lim, salohiyat.

Abstract This thesis is dedicated to exploring the theoretical and methodological foundations for improving vocational guidance through extracurricular activities. The primary objective of the study is to determine the role and effectiveness of extracurricular activities in the vocational choice process by considering students' interests, potential, and personal characteristics. The thesis analyzes modern pedagogical theories, psychological approaches, innovative educational technologies,

and interactive methods that contribute to the formation of vocational orientation. The research findings demonstrate that extracurricular activities play a crucial role in identifying students' abilities, developing their competencies, and enhancing their motivation for career selection.

Keywords: Vocational Guidance, extracurricular Activities, theoretical and Methodological foundations, pedagogy, innovative Education, potential.

Zamonaviy ta'lim tizimida o'quvchilarning kasb-hunar tanlovi jarayoni ularning kelajakdagi muvaffaqiyatini belgilovchi muhim omil hisoblanadi. Darsdan tashqari mashg'ulotlar orqali kasb-hunarga yo'llash jarayonini takomillashtirish nafaqat o'quvchilarning salohiyatini ochish, balki ularning qiziqishlarini aniqlash va rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Ushbu tezisning asosiy maqsadi – darsdan tashqari faoliyatlarning nazariy va metodologik asoslarini aniqlash, shuningdek, kasb-hunar yo'llashda ularning qo'llanilishini ilmiy jihatdan asoslashdir.

Pedagogik nazariyalar: Pedagogik nazariyalar o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olgan holda ta'lim jarayonini tashkil etishga qaratilgan. Ushbu yondashuvda o'quvchilarning o'ziga xos qobiliyatlari va qiziqishlari, shuningdek, ijtimoiy muhit va zamonaviy texnologiyalar roliga urg'u beriladi.

Metodologik Asoslar

Интерактив методлар: Darsdan tashqari mashg'ulotlarda interaktiv metodlardan foydalanish o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlaydi. Guruh ishlari, amaliy mashg'ulotlar, simulyatsiyalar va loyiha asosidagi faoliyatlar orqali o'quvchilarning mustaqil fikrlash qobiliyati va ijodkorligi rivojlanadi.

Иновацион та'лим texnologiyalari: Zamonaviy texnologiyalar, masalan, onlayn platformalar, virtual laboratoriyalar va mobil ilovalar orqali darsdan tashqari faoliyatlarning samaradorligini oshirish mumkin. Ushbu texnologiyalar o'quvchilarga yangi bilimlarni o'zlashtirish, ularni tahlil qilish va amaliyotga tadbiq etishda yordam beradi.

Darsdan Tashqari Mashg'ulotlar va Kasb-Hunarga Yo'llash

Faoliyat turlari: Darsdan tashqari mashg'ulotlar doirasiga turli ko'rgazmalar, seminarlar, treninglar, interaktiv laboratoriyalar va amaliy loyihalar kiradi. Bu faoliyatlar o'quvchilarning nazariy bilimlarini amaliyotga tadbiiq etish va real muammolarni hal etishda muhim omil hisoblanadi.

Kasb-hunar tanlovida roli: Darsdan tashqari mashg'ulotlar o'quvchilarning kasbiy qobiliyatlarini aniqlash, ularning salohiyatini baholash va kelajakdagi kasb yo'nalishini tanlash jarayonini qo'llab-quvvatlaydi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, bu faoliyatlar orqali olingan tajribalar o'quvchilarning kasbga bo'lgan motivatsiyasini oshiradi va ularning kelajakdagi kasbiy muvaffaqiyatiga ijobiiy ta'sir ko'rsatadi.

• **Ta'lim muassasalari uchun tavsiyalar:**

- Integratsiyalashgan ta'lim tizimi: Dars va darsdan tashqari mashg'ulotlar o'rtasida uzluksiz bog'lanishni ta'minlash.
- Innovatsion usullarni qo'llash: Zamonaviy texnologiyalar va interaktiv metodlardan keng foydalanish.
- Mutaxassislar bilan hamkorlik: Kasb-hunar yo'nalishidagi ekspertlar va amaliyot mutaxassislari bilan seminar va treninglar tashkil etish.

• **Tavsiyalar va Takomillashtirish Yo'llari**

Ta'lim muassasalari uchun tavsiyalar

- Integratsiyalashgan ta'lim tizimi: Dars va darsdan tashqari mashg'ulotlar o'rtasida uzluksiz bog'lanishni ta'minlash.
- Innovatsion usullarni qo'llash: Zamonaviy texnologiyalar va interaktiv metodlardan keng foydalanish.
- Mutaxassislar bilan hamkorlik: Kasb-hunar yo'nalishidagi ekspertlar va amaliyot mutaxassislari bilan seminar va treninglar tashkil etish

Xulosa

Tezis natijalari darsdan tashqari mashg'ulotlar orqali o'quvchilarning kasb-hunar tanlovi jarayonini samarali qo'llab-quvvatlash imkoniyatlarini aniqlashga yo'naltirilgan. Nazariy va metodologik tahlillar shuni ko'rsatadiki, innovatsion ta'lim texnologiyalari, interaktiv metodlar va individual yondashuv o'quvchilarning shaxsiy

salohiyatini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Kelgusida ushbu yoʻnalishda qoʻshimcha amaliy tadqiqotlar olib borish va yangi metodlarni joriy etish taʼlim tizimini yanada takomillashtirishga xizmat qiladi.

. Foydalangan Adabiyotlar roʻyxati

1. Karimov A. “Kasb-hunar taʼlimi va oʻquvchilarning yoʻnalish tanlovi”, Toshkent: Pedagogika nashriyoti, 2017.
2. Sultonov E. “Pedagogik metodologiya va darsdan tashqari faoliyat”, Samarqand: Ilmiy nashr, 2018.
3. Xudoyberganov M. “Innovatsion taʼlim va kasb-hunar yoʻllash jarayonlari”, Buxoro: Oʻzbekiston fanlari nashriyoti, 2020.
4. Abdurashidov I. “Oʻquvchilarning qiziqishlari va kasb tanloviga psixologik yondashuv”, Tashkent: Zamonaviy taʼlim, 2019.
5. Yunusov R. “Darsdan tashqari mashgʻulotlarning taʼlimdagi oʻrni”, Fargʻona: Taʼlim ilmiy nashri, 2021.

Elektron taʼlim resurslari

1. www.tdpu.uz
2. [www. Pedagog. Uz](http://www.Pedagog.Uz)
3. www. Ziyonet. Uz